

[Lars Emil Johansen.]
tiske overbevisning er overordentlig glad for, idet jeg fortolker den derhen, at det forslag til ny politisk struktur i Grønland, som det grønlandske hjemmestyreudvalg vil forelægge landsrådet og folketinget, herved har fået forstærket forventning om det danske folketinges velvillige behandling.

En af de største ændringer, som vort grønlandske samfund gennem årene har måttet gennemgå, er vel den, at vi fra at være et fangersamfund, der udelukkende baserede tilværelsen på naturaløkonomi, bevæger os henimod et industrisamfundsmønster, hvor den altovervejende del af produktionen drives med salg for øje. Naturaløkonomiens betydning er i dag de fleste steder uhyre ringe. Ligeledes udføres produktionen af lønnet arbejdskraft. Der er med andre ord skabt en grønlandsk lønmodtagerstand af arbejdere og funktionærer, en klasse, der må sælge sin arbejdskraft for livets opretholdelse.

Efterhånden som denne grønlandske lønmodtagerstand mere og mere måtte løsrive sig fra muligheden for selv at skaffe sig til livets ophold ved fiskeri eller sælfangst, er de grønlandske lønmodtagere blevet et stadig lettere offer for udbytning fra den del af befolkningen, for hvem det ikke har været nødvendigt at gennemgå den enorme omstrukturingsproces, nemlig først og fremmest de indvandrede danskere i Grønland. Det er derfor ikke spor mærkværdigt, at danske virksomhedsledere fra tid til anden beklager sig over den grønlandske arbejdskrafts ustabilitet.

I øvrigt mener jeg, at denne så ofte omtalte ustabilitet må ses i lyset af de uanstændigt lave lønninger, der i dag tilbydes den grønlandske arbejder fra dansk-grønlandsk officiel side. De grønlandske lønmodtagers lønninger i dag er alt andet end motiverende til at gøre noget videre ved sit arbejde i retning af effektivitet og andre for et vesteuropæisk industrisamfund typiske egenskaber. Det skal heller ikke være nogen hemmelighed, at den efter danske forhold meget lave aflønning af arbejdskraften i Grønland gør det ekstra profitabelt for danske virksomheder at etablere sig i Grønland.

På baggrund heraf finder jeg det presserende nødvendigt at anmode regeringen om ikke at lade besparelserne ramme de i forve-

jen uanstændigt lave lønninger til de grønlandske arbejdere.

I takt med det stigende grønlandske ønske om større beslutningsret over egne sager må der skabes bedre muligheder for den grønlandske befolknings deltagelse i erhvervslivet. Det er som regel danske profitmagere, der sidder på kapitalen i dagens Grønland. Dette skaber et uheldigt, et meget uheldigt forhold mellem danskere og grønlændere, et forhold, der visse steder kan minde om en kolonialistisk undertrykkelse. Grønlændernes eneste reelle mulighed for at konkurrere med denne kapitalistiske undertrykkelse synes at ligge i andelsbevægelsen. Derfor må andelsbevægelsens muligheder forbedres, der må skabes klarhed omkring finansieringsspørgsmålet af andelsforetagender.

Vi må således ved fælles indsats fjerne enhver form for undertrykkelse i Grønland, idet vi fortsat bør arbejde for et fornuftigt samarbejde grønlændere og danskere imellem i Grønland under mottoet: der findes ikke et undertrykt menneske, der elsker sine undertrykkere.

Patursson (Færø.):

I det foreliggende forslag til finanslov for 1974-75 er de udgifter, der vedrører Færøerne, fordelt over flere paragraffer, således at det vil være vanskeligt og besværligt at få en samlet oversigt og vurdering af disse forhold.

Imidlertid har rigsombudsmanden for Færøerne i sin beretning for året 1972 givet en fremstilling af disse og andre ting, der vil være af betydning for en rigtig bedømmelse af statens, om jeg så må sige, finansielle og økonomiske virksomhed på Færøerne. Disse taloplysninger er nu ganske vist et par år gamle, men selv om tallene har ændret sig en del siden da, kan man gå ud fra, at helhedsbilledet bliver det samme nu som for et par år siden. Desuden vil jeg som supplement til disse gengive talmæssige oplysninger, som jeg har indhentet andetstedsfra.

I regnskabsåret 1971-72 var de samlede offentlige udgifter på Færøerne 248,2 mill. kr. Heraf var statens udgifter 95,1 mill. kr., medens den færøske landskasses udgifter beløb sig til 153,1 mill. kr. Af statens samlede udgifter på 95,1 mill. kr. gik de 82,5 mill. kr. til driftsudgifter, medens de 12,6 mill. kr.